

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

พยาบาลเป็นบุคคลที่สำคัญของทีมสุขภาพ มีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการ สาธารณสุขแก่ประชาชนเช่นเดียวกับสมาชิกอื่นในทีมสุขภาพ ในอดีตพยาบาลมี บทบาทจำกัดอยู่เพียงภายในโรงพยาบาลให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการที่ โรงพยาบาลเป็นส่วนใหญ่ จะมีพยาบาลเพียงส่วนน้อยที่ไปประจำอยู่สถานื่อนามัย และคอยให้บริการแก่ประชาชนในชุมชน ช่วงแผนพัฒนาการสาธารณสุขของชาติ ฉบับที่ 5 (ปี พ.ศ. 2525-2529) ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริการ สาธารณสุขเป็นแนวใหม่ด้วยการประเมินว่าการบริการสาธารณสุขในแนวเดิมนั้น ยังทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย จึงคิดและยอมรับกลยุทธ์ทางการสาธารณสุขมูลฐานว่า น่าจะเป็นวิถีทางที่ดีที่สุด ที่จะทำให้ประชากรทั่วโลกมีสุขภาพดีถ้วนหน้าได้ในปี 2543 รัฐบาลไทยจึงปรับ ระบบบริการสาธารณสุขเสียใหม่ โดยใช้ "การสาธารณสุขมูลฐาน" เป็นกลวิธีหลัก ในการดำเนินงาน และในช่วงแผนพัฒนาการสาธารณสุขของชาติฉบับที่ 6 (ปี พ.ศ. 2530-2534) ประเทศไทยยังคงเน้น "การสาธารณสุขมูลฐาน" เป็นสำคัญ มีการขยายงานด้านสาธารณสุขให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เมื่อเป็นดังนี้ บทบาทของพยาบาลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทีมสุขภาพจึงต้องเปลี่ยนไปจากการให้ บริการเฉพาะในโรงพยาบาล เป็นการให้บริการแก่ประชาชนในชุมชนด้วย และ ปรับบทบาทจากการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยเป็นบทบาทด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ (วรรณดา มลิวรรณ และคณะ, 2529 : 7)

สำหรับวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาสเป็นสถาบันหนึ่งของกระทรวง สาธารณสุขมีหน้าที่ผลิตนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ ซึ่ง นักศึกษาพยาบาลที่สถาบันผลิตนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะกลับไปบรรจุเข้ารับ

ราชการในท้องที่ที่ได้รับทุนการศึกษาและมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการด้านกา
 ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพเพื่อให้
 ประชาชนพึงตนเองได้ และมีสุขภาพดีถ้วนหน้าสอดคล้องกับการพัฒนาการสาธารณสุข
 ระยะยาวของประเทศ

การที่พยาบาลจะสามารถออกไปปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ดังกล่าวได้ก็อย่างมี
 ประสิทธิภาพ พยาบาลจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาทางทฤษฎีและมีความ
 ชำนาญในการปฏิบัติด้วยเช่นกัน ซึ่งดัชนีตัวสำคัญที่บ่งชี้ว่าพยาบาลมีความรู้ความ
 สามารถในการปฏิบัติการพยาบาลมากน้อยเพียงใดก็คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 พยาบาล เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบอกให้ทราบว่านักศึกษาพยาบาลมีความรู้
 ความเข้าใจและสามารถนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้ดี
 เพียงใด (ทัศนีย์ ตรีวรรณไชย, 2529 : 2) แต่จากการดำเนินการสอบวัด
 ความรู้ความสามารถทางการพยาบาลขั้นรวบยอดของผู้สำเร็จการศึกษาจาก
 หลักสูตรต่าง ๆ ของทุกวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลรวมทั้ง
 วิทยาลัยพยาบาลจากกรมการแพทย์และกรมควบคุมโรคติดต่ออีก 3 แห่ง ผลการ
 วิเคราะห์คะแนนปรากฏว่า นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาสในปีการศึกษา
 2532 อยู่ในระดับเกรด A 3.4% เกรด B 19.32% เกรด C 71.59% เกรด
 D 5.68% จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่
 ยังอยู่ในเกณฑ์พอใช้ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2533)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 ก : 9) กล่าวถึง
 อเล็กซานเดอร์และซิมมอนส์ (Alexander and Simmons) ที่ได้เสนอรูปแบบ
 ของตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลทางการศึกษา ซึ่งวัดได้ในรูปของผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนของนักเรียนไว้ดังนี้

$$A_i(t) = g[F_i(t), S_i(t), P_i(t), O_i(t), T_i(t), U]$$

- เมื่อ $A_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรเกี่ยวกับประสิทธิผลทางการศึกษาซึ่งวัดได้ใน
รูปของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
แต่ละคน ณ เวลาที่กำหนด
- $F_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียนรวมทั้งภูมิหลังทางเศรษฐกิจ
และสังคมของนักเรียน
- $S_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของโรงเรียน
- $P_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะของเพื่อน
- $O_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรภายนอกที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน เช่น สภาพ
ชุมชนกิจกรรมนอกโรงเรียน
- $T_i(t)$ หมายถึง ตัวแปรที่เกี่ยวกับเซาว์นปัญหาของนักเรียน
- U หมายถึง ตัวแปรความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ณ เวลาที่กำหนดเป็นผลจาก ภูมิหลัง
ทางเศรษฐกิจและสังคม คุณลักษณะของโรงเรียน คุณลักษณะของเพื่อน สภาพชุมชน
กิจกรรมนอกโรงเรียน เซาว์นปัญหา และความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น

ตัวแปรตามสมการนี้ได้รับความสนใจอย่างมากในวงการการศึกษา โดยใน
ระยะแรกได้ศึกษาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับเซาว์นปัญหา เช่น ความถนัดทางด้าน
ภาษา คำนวณ การใช้เหตุผล แต่ในระยะหลัง มุ่งศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ได้
เกี่ยวข้องกัเซาว์นปัญหา อาทิเช่น การปรับตัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน ทาง
โรงเรียน ความสนใจ การยอมรับ เจตคติต่อสถาบัน รูปแบบของการเรียน
บุคลิกภาพ เป็นต้น (ทัศนีย์ ตรีวรณไชย, 2529 : 2) วิทยาลัยพยาบาลราชิวาส
ตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาในเรื่องนี้ แต่เพราะช่วงเวลาที่ผ่านมา
วิทยาลัยพยาบาลมีภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบหลายด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการจัด
การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้แก่ นักศึกษาพยาบาล ซึ่งมีจำนวนมาก
ในแต่ละปี ประกอบกับจำนวนอัตรากำลังของคณาจารย์มีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวน

นักศึกษา (ปัจจุบันอัตราส่วนอาจารย์พยาบาลต่อนักศึกษา = 1 : 18) จึงยังไม่มี การศึกษาถึงองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส ผู้วิจัยในฐานะที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาลจึงสนใจ ที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้และคิดว่าผลการวิจัยครั้งนี้คงมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับ คณาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาลที่จะได้มาซึ่งข้อมูลประกอบการ ปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนการนิเทศการเรียนการสอนนักศึกษาพยาบาลในโอกาส ต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คัดเลือกองค์ประกอบมาศึกษา 2 ด้าน คือ องค์ประกอบด้านผู้สอน และองค์ประกอบด้านนักศึกษา โดยมีเหตุผลสนับสนุน การเลือกองค์ประกอบที่ศึกษาดังนี้

องค์ประกอบด้านผู้สอน

อาชีพทุกอาชีพย่อมมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมด้วยกันทั้งนั้น หากที่ จะหยิบยกมากล่าวว่าอาชีพใดมีความสำคัญกว่ากัน แต่ถ้าพิจารณาเฉพาะอาชีพครู ให้ลึกซึ้งและกว้างขวางแล้ว จะเห็นว่าผู้ที่เป็นครูนั้นต้องรับภาระหน้าที่ต่อสังคม หากที่จะหาอาชีพใดมาเทียบได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของ ครูที่มีต่อสังคมและชาติบ้านเมือง จึงขอัญเชิญพระราชโองการของสมเด็จพระบรม โอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จ การศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่สวนอัมพร วันพุธที่ 26 พฤศจิกายน 2523 ความตอนหนึ่งว่า

"หน้าที่ของครูนั้น เป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการปลูกฝัง ความรู้ ความคิด และจิตใจให้แก่เยาวชน เพื่อที่จะให้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองดีและมี ประสิทธิภาพของประเทศชาติในกาลข้างหน้า ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่าเป็นผู้มีบทบาท อย่างสำคัญในการสร้างสรรค์อนาคตของชาติบ้านเมือง..." และอีกตอนหนึ่งเป็น พระราชโองการของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในพิธี พระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยครู ณ อาคารใหม่ สวนอัมพร วันพุธที่ 18 พฤษภาคม 2526 ความตอนหนึ่งว่า

"...อาชีพครูถือว่าสำคัญอย่างยิ่ง เพราะครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคงและก่อนที่จะพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญได้นั้นจะต้องพัฒนาคน ซึ่งได้แก่เยาวชนของชาติเสียก่อน เพื่อให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าสมบูรณ์ทุกด้าน จึงจะสามารถช่วยกันสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติต่อไปได้..."

จากพระราชโองการของทั้งสองพระองค์ตามที่ได้อัญเชิญมากล่าวไว้ข้างต้น เป็นเรื่องยืนยันให้เห็นถึงความสำคัญของครูที่มีต่อความเจริญของบุคคลและชาติบ้านเมืองเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะชาติบ้านเมืองจะเจริญได้ก็เพราะประชาชนในชาติได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธี การพัฒนาคนจะดำเนินไปอย่างถูกต้องก็เพราะมีระบบการศึกษาที่ดีและระบบการศึกษาจะดำเนินไปได้ด้วยดี ก็ต้องอาศัยครูที่มีคุณภาพ ถ้าหากสถาบันการศึกษาทุกระดับได้ครูอาจารย์ที่มีคุณภาพแล้ว เชื่อได้ว่า การพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านจะต้องประสบความสำเร็จภายในเวลาอันรวดเร็ว ในทางตรงกันข้าม แม้ว่าเราจะมีหลักสูตรที่ดีมีอาคารเรียนที่ทันสมัย มีวัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่พร้อมเพรียง รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็น อย่างดี แต่ทว่าในสถานศึกษาแต่ละแห่งมีครูอาจารย์ที่ไร้คุณภาพ การพัฒนา การศึกษาและการพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้านจะต้องเป็นไปอย่างล่าช้า (ชนัด คุ้มจิต, 2530 : 32)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบด้านผู้สอนมาศึกษาว่าจะ เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย พยาบาลนราธิวาสอย่างไร

องค์ประกอบด้านนักศึกษา

การเรียนการสอนในปัจจุบัน ครูผู้สอนมักจะคาดการณ์ตั้งแต่ต้นเทอมแล้ว ว่านักเรียนที่ตนสอนจะมีเพียงหนึ่งในสามเท่านั้นที่สามารถเรียนได้เร็วหรือเรียนเก่ง อีกหนึ่งในสามพอจะเรียนให้ผ่านไปได้ ส่วนอีกหนึ่งในสามจะต้องสอบตก เรียนอ่อน หรือเรียนช้าเสมอ (Blood 1971 : 32) แนวความคิดเช่นนี้ ครูผู้สอนได้ยึดถือ เป็นแนวความคิดหลักและปฏิบัติสืบต่อกันมาว่า เมื่อมีการเรียนการสอนจะต้องมีคน

สอบตกเสมอ ในการสอนโดยทั่ว ๆ ไปจึงมักพบว่าครูผู้สอนสนใจเด็กในกลุ่มเก่ง ซึ่งเรียนได้เร็วมากกว่าเด็กในกลุ่มที่เรียนได้ปานกลางหรือเรียนช้า ทำให้เด็กพวกนี้ต้องตั้งใจเรียนสนใจและมีกำลังใจที่จะเรียน โดยครูจะให้ความสนใจชี้ให้ตอบคำถามบ่อยและชื่นชมเมื่อตอบได้หรือตอบไม่ได้ครูก็จะไล่เลียงถามนำจนตอบได้ในที่สุด ตรงกันข้ามกับเด็กอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งเป็นเด็กที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า ครูมักจะไม่ค่อยให้ความสนใจไม่ค่อยถามปัญหาเพราะครูคิดว่าถึงถามเด็กก็ตอบไม่ได้ แม้ว่าบางครั้งครูถามแล้วบังเอิญเด็กตอบได้ ครูก็จะแสดงอาการแปลกใจสงสัยคล้ายกับจะไม่เชื่อว่าเด็กสามารถตอบได้ พฤติกรรมเช่นนี้ คือ อดคิด หรือ ความลำเอียงอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน ถึงแม้จะเป็นความลำเอียงที่ครูไม่ได้ตั้งใจและเด็กเองจะยอมรับสภาพเช่นนี้ก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นก็คือ เด็กบางกลุ่มมีกำลังใจที่จะเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน และเด็กบางกลุ่มต้องเสียกำลังใจท้อแท้ใจเนื่องจากอดคิดที่ได้รับจากครู จึงทำตัวให้เป็นไปตามที่ครูคิดโดยไม่ได้ตั้งใจกลายเป็นเด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนในที่สุด

เด็กที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนเหล่านี้ มักจะหาทางออกโดยการสร้างจุดเด่นในทางเกเร เมื่อมองในแง่ของอัตมโนภาพ (Self-Concept) จะพบว่าเด็กพวกนี้มักจะมองว่าตนเองเป็นคนขาดความสามารถที่จะเรียน (Bloom 1971 : 47) คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถที่จะเรียนต่อไปได้ทำให้หมดความทะเยอทะยานที่จะฟันฝ่าอุปสรรคในการเรียนให้สูงขึ้นไป หมดความพยายามที่จะยกมาตรฐานของชีวิตให้ดีขึ้นอัตมโนภาพจึงเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญต่อการเรียนในแง่ของการกระตุ้นหรือจูงใจให้เด็กอยากเรียนหรือไม่อยากเรียน การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องอัตมโนภาพจึงน่าจะมีประโยชน์สำหรับนักศึกษาและครูผู้สอน (อุทัย เพชรช่วย, 2529 : 30) และในการเข้าศึกษาวิชาชีพใด ๆ ผู้ศึกษาจะต้องมีความสนใจและมีแรงจูงใจที่จะเข้าศึกษาวิชาชีพนั้น ๆ จึงจะทำให้ผู้เข้าศึกษาเกิดความมุ่งมั่นต่อวิชาชีพและสามารถผจญต่ออุปสรรคทั้งปวงได้ ขณะเดียวกันผู้เข้าศึกษาจะต้องมีแรงจูงใจในขณะกำลังศึกษาสูง หรืออาจกล่าวได้ว่า นักศึกษามีแรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์สูงนั่นเอง (ไชแสง ชวลิตวิ, 2526 : 2) และในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล

ถ้าบุคคลใดไม่มีเจตคติหรือความรู้สึกชอบที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ได้ตามที่สังคมมุ่งหวังแล้วก็ไม่สมควรศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เพราะจะทำให้ตนเองไม่มีความสุขในวิชาชีพนี้ตลอดชีวิต และเป็นผลให้ไม่สามารถรับผิดชอบกระทำตามบทบาทพยาบาลที่สังคมต้องการได้ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2526 : 1) นอกจากนี้ในการเข้าศึกษาต่อ สถานศึกษามักจะใช้การทดสอบเป็นเกณฑ์และผู้ที่มิได้คะแนนสอบคัดเลือกสูงเท่า นั้นจึงจะมีโอกาสเข้าศึกษาต่อในสถาบันนั้น ๆ ได้

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำองค์ประกอบด้านนักศึกษาซึ่งประกอบด้วย อุดมโนภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และคะแนนสอบคัดเลือก มาศึกษาว่าเป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาสอย่างไร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ในการนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะแยกเป็น 2 ตอน คือ
- ตอนที่ 1 เป็นการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส
  - ตอนที่ 2 เป็นเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ศึกษารายละเอียดมีดังนี้

1. ตอนที่ 1 การจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส

วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส เดิมเป็นโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2505 และได้รับอนุมัติให้ยกฐานะเป็นวิทยาลัยพยาบาลในปี พ.ศ. 2523 เปิดเป็นหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ ระยะเวลาเรียน 2 ปี เป็นหลักสูตรต่ำกว่าปริญญาตรี

1.1 ปรัชญาการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาสถือว่า บุคคลประกอบด้วยร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวิญญาณ มีศักยภาพในการดูแลตนเอง พร้อมทั้งสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และไม่หยุดนิ่ง

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการสุขภาพ แก่บุคคล ครอบครัว ชุมชน ด้วยการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ โดยใช้หลักการ สาธารณสุขมูลฐาน ทฤษฎีการพยาบาล กระบวนการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพดี ดำรงชีวิตและมีส่วนร่วมในชุมชนของตนเอง อย่างมีคุณภาพตลอดวงจรชีวิต

การจัดการเรียนการสอนใช้กระบวนการสร้างเสริม ประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ มีความสามารถด้านวิชาชีพ และปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ทักษะการเป็นผู้นำ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและนโยบายของรัฐ

1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ผู้ที่เรียนสำเร็จตามหลักสูตรนี้แล้วจะมีความสามารถ

1.2.1 ให้บริการพยาบาลด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ของบุคคล ครอบครัว ชุมชน โดยคำนึงถึงสิทธิและศักยภาพในการดูแลตนเอง

1.2.2 ให้การพยาบาลโดยใช้ กระบวนการพยาบาล ทฤษฎี การพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ให้เหมาะสมในการส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูสุขภาพ

1.2.3 ให้การพยาบาลโดยยึดหลักการสาธารณสุขมูลฐาน ตามความต้องการของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

1.2.4 มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และเป็นผู้นำทางด้าน สุขภาพ

1.2.5 สามารถประสานงานร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพ และหน่วยงานอื่น

1.2.6 มีส่วนร่วมสนับสนุนการทำวิจัย และนำผลการวิจัย มาประยุกต์ใช้ในการพยาบาล

1.2.7 ตระหนักถึงความรับผิดชอบในบทบาทอิสระของ
วิชาชีพ และการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองและวิชาชีพให้
เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.2.8 มีทักษะการเป็นผู้นำทางวิชาชีพและเป็นแบบอย่างที่ดี
ในการสอน บริหาร นิเทศงานผู้ที่อยู่ในความรับผิดชอบ

1.2.9 ดำรงไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม
ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนเทอดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.3 หน้าที่ของสถาบัน

สถาบันการศึกษา มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.3.1 จัดการศึกษาด้านการเรียนการสอน

1.3.2 ส่งเสริมวิชาการและการวิจัย

1.3.3 การบริการทางวิชาการแก่สังคม

1.3.4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1.4 นโยบายในการจัดการเรียนการสอน

1.4.1 สนองความต้องการทางด้านอัตรากำลังของบุคลากร
ทางการพยาบาล ในการผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพ การเรียนการสอนใช้หลักสูตรที่
กำหนดโดยกองงานวิทยาลัยพยาบาล ที่คำนึงถึงประชาชนเป็นสำคัญ

1.4.2 ส่งเสริมวิชาการและการวิจัย วิทยาลัยพยาบาล
นราธิวาสสนับสนุนให้บุคลากรร่วมทำการวิจัย และให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน
ภายนอก เช่น ให้ข้อมูลการวิจัย ร่วมสัมมนาการวิจัย ร่วมโครงการวิจัย

1.4.3 บริการวิชาการแก่สังคม โดยจัดกิจกรรมบริการ
ด้านสุขภาพอนามัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดนิทรรศการ ให้ความรู้สุขภาพ
การเยี่ยมบ้าน การปฐมพยาบาล ออกอนามัยโรงเรียน เป็นวิทยากรในด้านวิชาชีพ
และให้การแนะแนวแก่สถาบันต่าง ๆ

1.4.4 ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมไทย โดยร่วมมือกับ
หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกวิทยาลัยในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

1.5 ระเบียบการศึกษา

1.5.1 ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

เป็นการศึกษาเต็มเวลา 2 ปี รวม 81 หน่วยกิต
ในปีที่ 1 เปิดการศึกษาภาคที่หนึ่งในวันจันทร์แรกของเดือนมิถุนายน และในปีที่ 2
สิ้นสุดการศึกษาในวันที่ 15 ของเดือนมีนาคม

1.5.2 ระบบภาคการศึกษา

ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาภาคละ
16 สัปดาห์ 8 สัปดาห์ และภาคปฏิบัติ 20 สัปดาห์ หยุดภาคเรียนปีละ 4 สัปดาห์

1.5.3 หน่วยกิตการศึกษา

วิชาภาคทฤษฎี 1 หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้
เวลาเรียน 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา หรือใช้เวลาเรียน
รวมกัน 16 ชั่วโมง

วิชาภาคทดลอง 1 หน่วยกิต หมายถึง วิชาที่ใช้
เวลาเรียนและทดลอง 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เป็นเวลา 1 ภาคเรียน หรือใช้เวลา
เรียนรวมกัน 32 ชั่วโมง

ภาคฤดูร้อนระยะเวลาการศึกษา 8 สัปดาห์ เวลา
เรียนต่อสัปดาห์ของรายวิชาที่เปิดสอนในภาคฤดูร้อนจะต้องเป็นสองเท่าของภาคปกติ

1.5.4 จำนวนของหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตร 81 หน่วยกิต

วิชาพื้นฐานทั่วไป 37 หน่วยกิต (45%)

วิชาชีพการพยาบาล 44 หน่วยกิต (55%)

2. ตอนที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ศึกษา

ในส่วนของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ศึกษานี้
ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแยกตาม
องค์ประกอบที่ศึกษาแต่ละด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้

2.1 ผู้สอน

ผู้ที่มีความสนใจในงานวิชาชีพครูหลายคน ได้พยายามศึกษาวิจัยถึงลักษณะของครูที่ดีโดยศึกษาจากบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับครู เช่น นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนทั่วไป เป็นต้น ผลงานวิจัยของแต่ละบุคคลปรากฏ ดังนี้

บุญสนอง ไกรเนตร (2515 : 28) ศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพด้านความต้องการระหว่างผู้ที่ศึกษาวิชาชีพครู และวิชาชีพการพยาบาลได้สรุปคุณลักษณะของครูทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยพิจารณาคูณลักษณะเด่นพิเศษว่า บุคคลที่จะดำรงอาชีพครูนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะที่ดี เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของสังคม คือ

- (1) มีความยุติธรรม
- (2) มีความมานะอดทน
- (3) มีความสุภาพอ่อนโยน
- (4) มีความเมตตากรุณา เห็นอกเห็นใจนักเรียน
- (5) สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- (6) ควบคุมอารมณ์ได้ดี สุขุม เข้มแข็ง
- (7) รักความเป็นระเบียบเรียบร้อย
- (8) ยอมรับผิดในสิ่งที่ตนกระทำ
- (9) มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนและผู้อื่น
- (10) มีความกระตือรือร้น ว่า เร่งแจ้งมใส
- (11) มีทัศนะเป็นประชาธิปไตย
- (12) มีลักษณะท่าทางที่ดี มารยาทงดงาม
- (13) มีความซื่อสัตย์สุจริต
- (14) มีอารมณ์ขัน

- (15) แต่งกายเรียบร้อยและสะอาด
- (16) มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- (17) มีความรักกว้างขวาง รักความก้าวหน้า ศึกษาหา

ความรู้คู่เสมอ

- (18) มีความสามารถในการสอนและปรับปรุงวิธีการสอน
- (19) ตั้งใจทำงานและรับผิดชอบงาน
- (20) เข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดี
- (21) มีสุขภาพและอนามัยดี
- (22) มีความเสียสละ
- (23) มีความร่วมมือดี

และงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ลักษณะของครูที่ดีอีกเรื่องหนึ่ง

คือ เจลลิวา บุวิภักดี และคณะ (2520 : 363-365) ศึกษาวิจัยถึงลักษณะของครูที่ดี โดยรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ผู้บริหาร พระ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งสิ้น 7,762 คน ผลการวิจัยโดยสรุปมีดังนี้

ครูที่ไม่เป็นที่ต้องการมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

มีดังนี้

- (1) ขาดความรับผิดชอบ
- (2) เป็นคนเจ้าอารมณ์
- (3) ขาดความยุติธรรม
- (4) เห็นแก่ตัว
- (5) ประจบสอพลอ

ครูที่เป็นที่ต้องการมากที่สุด มีลักษณะดังนี้

- (1) ตั้งใจสอนและสอนเข้าใจแจ่มแจ้ง
- (2) มีความเข้าใจและเป็นกันเองกับเด็ก
- (3) มีความรับผิดชอบ

- (4) มีความยุติธรรม
- (5) มีความเมตตา
- (6) ร่างเรিংแจ่มใส สุกภาพ
- (7) มีวิธีสอนแปลก ๆ
- (8) มีอารมณ์ขัน
- (9) เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ความบกพร่องของครู จากมากไปหาน้อย มีดังนี้
ครูชาย

- (1) ความประพฤติไม่เรียบร้อย
- (2) มีวเมาในอบายมุข
- (3) การแต่งกายไม่สุภาพ
- (4) การพูดจาไม่สุภาพ
- (5) ไม่รับผิดชอบการงาน

ครูหญิง

- (1) การแต่งกายไม่สุภาพ
- (2) เป็นคนเจ้าอารมณ์
- (3) ความประพฤติไม่เรียบร้อย
- (4) ไม่รับผิดชอบการงาน
- (5) ซอนนินทา
- (6) จู้จู้บ่น
- (7) วางตัวไม่เหมาะสม
- (8) คุยมากเกินไป

หน้าที่ของครูที่จำเป็นมากที่สุด คือ

- (1) สอนและอบรม
- (2) การเตรียมการสอน
- (3) หน้าที่ธุรการ เช่น ทำบัญชีเรียกชื่อและสมุดประจำชั้น
- (4) การแนะแนว
- (5) การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
- (6) ดูแลอาคารสถานที่
- (7) ทำความเข้าใจเด็ก

ลักษณะของครูที่ดี เรียงตามลำดับ คือ

- (1) ความประพฤติเรียบร้อย
- (2) ความรู้ดี
- (3) บุคลิกลักษณะและการแต่งกายดี
- (4) สอนดี
- (5) ตรงต่อเวลา
- (6) มีความยุติธรรม
- (7) หากความรู้อยู่เสมอ
- (8) ร่าเริง แจ่มใส
- (9) ซื่อสัตย์
- (10) เสียสละ

นอกจากนี้ สุณี วิวัฒนาภรณ์ (2521 : 122-123) ศึกษา

ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สรุปได้ว่า นักศึกษาทั้ง 3 สถาบันมีความคิดเห็นว่า อาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติการพยาบาล ควร มีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี มีวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี สามารถให้คำแนะนำแก่

นักศึกษาปฏิบัติงานผิดพลาด และคอยให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี มีดังนี้

วิทที (Witty, 1947 : 662-668) ศึกษาบุคลิกที่ดีของครู โดยให้นักเรียนเกรด 2 ถึงเกรด 12 (ประถม-มัธยม) จำนวน 12,000 คน เรียงความเรื่อง "ครูที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด" ปรากฏว่า นักเรียนชอบครูที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มากที่สุด คือ

- (1) ให้ความร่วมมือ
- (2) มีความเป็นประชาธิปไตย
- (3) มีความเมตตากรุณา
- (4) เอาใจใส่นักเรียนทุกคน
- (5) มีความอดทน
- (6) มีความรู้ในเรื่องทั่วไปดี
- (7) มีบุคลิกลักษณะ และมารยาทดี
- (8) มีความยุติธรรม
- (9) มีอารมณ์ขัน
- (10) ทำสิ่งใดเสมอต้นเสมอปลาย
- (11) สนใจปัญหาและความเดือนร้อนของผู้อื่น
- (12) ยกย่องชมเชยและให้รางวัลนักเรียน
- (13) มีความสามารถพิเศษในการสอนแต่ละวิชา

และเบ็ค (Beck, 1967 : 127-128) ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ของครู สอบถามจากนักเรียนจำนวน 2,108 คน โดยใช้แบบสอบถามเรื่อง "ครูของฉัน" มีคำถามอยู่ 100 ข้อ และคำถามทั้งหมดเป็นคำถามที่ถามถึงคุณลักษณะของครูประเภทต่าง ๆ สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของครูประกอบด้วย

- (1) คุณสมบัติทางด้านความรักความเอาใจใส่นักเรียน
- (2) คุณสมบัตินี้จะให้ความรู้ให้นักเรียน สามารถช่วยเหลือ
นักเรียนในด้านความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- (3) มีระเบียบวินัย สามารถควบคุมบรรยากาศของนักเรียน
ให้ดำเนินไปด้วยดี
- (4) คุณสมบัติในการส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน ส่งเสริม
ให้นักเรียนมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเรียน
- (5) คุณสมบัติในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีสอนให้ดีขึ้น
นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม
การสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น ไสว เลี่ยมแก้ว (ม.ป.ป. :
5-6 อ้างอิงมาจาก Buriel, 1983) ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสอน
ของครู กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นแมกซิกกันอเมริกัน
พบว่า พฤติกรรมของครูบางพฤติกรรมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ดังข้อมูลในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูกับผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนของนักเรียน

พฤติกรรมการสอนของครู	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(1) ครูตั้งคำถามประเภทให้ตอบผลลัพธ์	-
(2) เมื่อนักเรียนตอบถูกครูชมเชย	-
(3) ครูไม่ให้ผลย้อนกลับใด ๆ ต่อคำตอบถูก และคำตอบผิด	-
(4) ครูชมเชยเมื่อนักเรียนมาติดต่อเรื่อง งานที่เรียน	-

พฤติกรรมการสอนของครู	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
(5) นักเรียนเข้ามาติดต่อกับครูโดยไม่ได้ เกี่ยวกับการงานและครูชมเชย	-
(6) ครูตั้งคำถามประเภทให้คิดและอธิบาย	.3*
(7) นักเรียนตอบถูกและครูให้คำยืนยันว่าถูก	.51**
(8) ครูวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กเข้ามาติดต่อกับ งาน	-.40**
(9) ครูไม่วิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กเข้ามา ติดต่อกับงาน	.40**
(10) ครูวิพากษ์วิจารณ์เมื่อเด็กเข้ามาติดต่อกับ โดยไม่ได้เกี่ยวกับงานที่เรียน	-.47**

*p < .05

**p < .01

จากตาราง 1 จะเห็นว่าในจำนวนพฤติกรรม 10 พฤติกรรมของครูมีอยู่ 5 พฤติกรรมเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในจำนวน 5 พฤติกรรมนี้มีอยู่เพียง 3 พฤติกรรมเท่านั้น ที่มีความสัมพันธ์ทางด้านบวก ซึ่งมีความหมายว่า "ถ้าครูแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นแล้ว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้น" และมีอยู่ 2 พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์ทางลบ ซึ่งมีความหมายว่า "ถ้าครูแสดงพฤติกรรมเช่นนั้นมาก ๆ แล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะต่ำ"

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้สรุปได้ว่า ครูหรือผู้สอนที่ดีมีความสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพอใจของนักเรียน

2.2 อึดมโนภาพ

ได้มีนักจิตวิทยาให้คำนิยามอึดมโนภาพไว้หลายท่าน ดังนี้
แมคแคนด์เลส (McCandless, 1961) ให้คำนิยาม ไว้ว่า
อึดมโนภาพ คือ ความนึกคิดเกี่ยวกับตนที่รวมประสบการณ์ต่างๆ ของมนุษย์ทั้งที่เป็น
ประสบการณ์ส่วนตัว และประสบการณ์ที่ได้จากการเป็นสมาชิกของสังคม

และเจอซิลด์ (Jersild, 1968) กล่าวว่า อึดมโนภาพ
ปฏิรูปจากสิ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่พันธุกรรมจนถึงกฎต่าง ๆ
ของสังคม ตลอดจนบุคคลที่มีอิทธิพลพิเศษต่อการพัฒนาตนของมนุษย์ เป็นมโนภาพที่
มนุษย์รู้จักตนด้วยตัวของเขาเอง

ในอีกแนวหนึ่ง แมคเดวิด และ ฮารารี (McDavid and
Harari, 1969) ได้ให้คำนิยามว่า อึดมโนภาพ หมายถึง การจัดระเบียบของ
โครงสร้างทางปัญญา ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสิ่งที่
บุคคลมองเห็นตนเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นความจริงและตรงกับตนเองเสมอไป

จากคำนิยามที่ได้เสนอไว้ สรุปได้ว่า อึดมโนภาพ หมายถึง
การที่บุคคลเกิดการรับรู้ หรือมีเจตคติต่อตนเองว่าเป็นคนอย่างไร มีความสัมพันธ์
กับคนอื่นอย่างไร เป็นความคิดของคนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง และเป็นสิ่งที่ได้รับ
อิทธิพลมาจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมของแต่ละบุคคล

2.2.1 พัฒนาการของอึดมโนภาพ

อึดมโนภาพเริ่มพัฒนามาตั้งแต่วัยทารกและถือเป็น
ส่วนหนึ่งของชีวิต โรเจอร์ส (Rogers) กล่าวว่า ขณะที่ทารกเริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับ
บุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม อึดมโนภาพซึ่งได้รับจากประสบการณ์จะเกิดขึ้น แม้ใน
ขณะที่ยังไม่สามารถใช้ภาษาพูด ทารกจะเริ่มรู้ว่าสิ่งใดคือฉัน สิ่งใดเป็นฉัน ใน
ระยะแรกๆ ของชีวิต กระบวนการแยกตนเองเป็นไปได้ช้า ต่อมาเมื่อเริ่มพูดได้
การใช้ภาษาจะช่วยให้อึดมโนภาพพัฒนาได้ชัดเจนขึ้น ในระยะนี้ทารกเริ่มแบ่งแยก
สิ่งที่ตนชอบหรือไม่ชอบและให้คำนิยามตามประสบการณ์ที่ได้รับ ประสบการณ์ที่ดีจะ
ส่งเสริมตนให้นิยมในทางบวก ประสบการณ์ที่ไม่ดีให้คำนิยามในทางลบ ประสบการณ์

เกี่ยวกับคนที่สำคัญในวัยทารก ได้แก่การได้รับความรัก หรือเป็นที่รักของบิดามารดา ซึ่งการเลี้ยงดูเอาใจใส่ ความรักความอบอุ่น การทะนุถนอมที่ได้รับเป็นประสบการณ์ที่สร้างคามพึงพอใจและมีอิทธิพลต่ออัตมโนภาพ เพราะสิ่งเหล่านี้บอกให้รู้ว่าตนเป็นที่ต้องการและมีคุณค่ามีความผูกพันในสัมพันธ์ภาพกับบิดา มารดา ต่อมาเมื่อบุคคลเริ่มรับรู้การประเมินผลเกี่ยวกับพฤติกรรม และคุณลักษณะของตนจากบุคคลที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะบุคคลที่มีความสำคัญ ทำให้ได้ขยายการรับรู้เกี่ยวกับตนเองเพิ่มมากขึ้น จึงกล่าวได้ว่าในระยะแรกนั้น บิดามารดา เป็นบุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตมโนภาพของเด็ก และเมื่อเด็กเติบโตขึ้นก็มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ประสบการณ์และการประเมินผลทางสังคมที่ได้รับจะทำให้เด็กได้รู้จักตนเองมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกันวัฒนธรรมและแบบแผนทางสังคมก็มีส่วนอย่างมากต่อการพัฒนาอัตมโนภาพและบุคลิกภาพของบุคคล

และลินด์เซย์และฮอลล์ (Lindzey and Hall 1965 : 429 อ้างอิงมาจาก Rogers) ได้กำหนดอัตมโนภาพของบุคคลไว้ 3 ด้าน คือ

(1) ด้านค่านิยมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ (Academic Value) คือ ความรู้สึกต่อตนเองในด้านสติปัญญา นิสัยในการเรียน แรงจูงใจ ทักษะในการอ่าน ความคาดหวังและการเข้มงวดจากที่บ้าน การแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถและการเลือกอาชีพ

(2) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือ ความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสามารถในการคบเพื่อน

(3) ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความรู้สึกต่อตนเองทางด้านความกดดันของอารมณ์ ความวิตกกังวลใจ ความสุข ความเครียด หรือความเหนื่อยหน่าย

2.2.2 การเปลี่ยนแปลงอัตมโนภาพ

เนื่องจากอัทมโนภาพเป็นสิ่งที่ปฏิรูปมาจากประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม เมื่อประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงได้ อัทมโนภาพจึงควร เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ และองค์ประกอบที่ทำให้อัทมโนภาพเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่

(1) สังคมที่อาศัยอยู่ การเป็นที่ยอมรับหรือไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมที่ตนอาศัยอยู่ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงอัทมโนภาพของบุคคลใน ทางที่ดีหรือเลวลง

(2) ผู้ใกล้ชิดและมีอิทธิพลเหนือพัฒนาการของบุคคล นั้น เช่น บิดามารดา ครู ญาติ หรือเพื่อนสนิท ความไว้วางใจ ความเชื่อถือ เจตคติที่คนเหล่านั้นมีต่อบุคคลนั้น มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงอัทมโนภาพของผู้นั้น

(3) ปณิธานของบุคคลเอง เมื่อบุคคลนั้นตั้งปณิธาน ว่าอยากให้เห็นตนเองเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง และพยายามเปลี่ยนตัวเองตามนั้นก็ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอัทมโนภาพไปตามปณิธานที่ตนตั้งไว้ เป็นต้น

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อัทมโนภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2514 : 64) ศึกษา อัทมโนภาพ ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจในการอ่านของนักเรียน ชั้นประถมปีที่ 7 จำนวน 219 คน โดยใช้เครื่องมือวัดอัทมโนภาพของปีแอร์ และแฮร์ริส (Pier and Harris) กัท และ ฮีลบริน (Gough and Heilbrun) และเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

(1) เด็กที่มีอัทมโนภาพสูง มีความเข้าใจในการ อ่านดีกว่าเด็กที่อัทมโนภาพต่ำ

(2) เด็กที่มีอัทมโนภาพสูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงด้วย

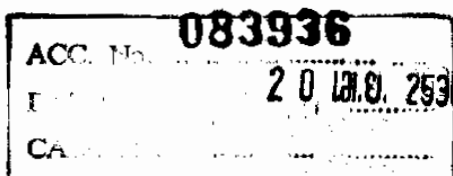
และทองพล บุญอึ้ง (2516 : 64) ศึกษาฐานะ
สังคมมิติ อัตมโนภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7
และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า เด็กที่มีอัตมโนภาพสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนสูง

ในปีต่อมา สมชัย ชินะตระกูล (2517 : 59-62)
ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนภาพ ความเชื่อแบบฝังใจ และผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูส่วนกลาง จำนวน 230 คน
ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อแบบฝังใจสัมพันธ์กันในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์กับอัตมโนภาพในทางบวก และนักศึกษา
ที่มีอัตมโนภาพสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีอัตมโนภาพต่ำ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ ในเรื่องอัตมโนภาพ
ได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เช่น สุปาณี สนธิวัฒน์ (2530 : 30) อ้างอิงมาจาก
Brookver Thomus and Patterson, 1964) ได้ศึกษาผู้เรียนเกรด 7 กว่า
หนึ่งพันคน โดยให้แต่ละคนทำมาตราวัดที่เรียกว่า Self Concept of Ability
Scale หลังจากตัดปัจจัยด้านระดับสติปัญญาออก พบว่า อัตมโนภาพเกี่ยวกับความ
สามารถของผู้เรียน มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมในทางบวก

และเปอร์เคย์ (Purkey, 1970 : 15) ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์
กันในทางบวก

สำหรับเนลล์ (Neails, 1971 : 138-A) ศึกษา
อิทธิพลของอัตมโนภาพในทางบวกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียน เกรด 6, 7, 8, 9 จำนวน 975 คน ใช้เครื่องมือ The State
Assessment Test และ National Standardized Test วัดอัตมโนภาพ
และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับ พบว่า เมื่อทางโรงเรียนจัดโครงการให้
นักเรียนได้มีการพัฒนาอัตมโนภาพแล้ว ทุกชั้นอัตมโนภาพเพิ่มขึ้น สรุปได้ว่า
การเพิ่มอัตมโนภาพในทางบวก จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

ในปีต่อมา โคมอริตา (Komorita, 1972 : 6809-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอึดมโนภาพกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาที่พยากรณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล จำนวน 503 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ The Bills Index of Adjustment and Value และคะแนนเฉลี่ยสะสม พบว่า อึดมโนภาพสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยสะสมในทางบวก และยังพบว่าอึดมโนภาพเพิ่มขึ้นตามจำนวนปีที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนด้วย

จากการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าเจตคติของผู้เรียนเกี่ยวกับตนเอง และความสามารถของตนเอง มีบทบาทในการเรียน ไม่ว่าจะผู้เรียนจะอยู่ในระดับชั้นไหน แสดงว่า อึดมโนภาพมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ในเรื่องของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ เมอร์เรย์ (Murray, 1938) อธิบายถึงความหมายของความต้อการสัมฤทธิ์ ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นความปรารถนาของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- (1) ปฏิบัติงานด้วยความรวดเร็ว และเป็นผลดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้
- (2) จัดการและควบคุมดูแลคน และวัตถุสิ่งของได้อย่างรวดเร็วและมีอิสระมากที่สุด
- (3) เอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ และสามารถบรรลุมาตรฐานที่ดีเลิศได้
- (4) ปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อความ เป็นเลิศของตน
- (5) แข่งขัน หรือ เอาชนะผู้อื่น
- (6) เพิ่มความนับถือตนเองด้วยประสบการณ์ของความ สำเร็จ

ความต้องการสัมฤทธิ์ตามความหมายที่เมอร์เรย์ให้ สรุปได้ว่า หมายถึง ความพยายามที่จะกระทำสิ่งที่ยากลำบากให้บังเกิดผลดีที่สุุดอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

และแอคคินสัน (Atkinson, 1958) กล่าวว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นความต้องการความสำเร็จด้วยมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศซึ่งเกี่ยวข้องกับการแข่งขันและความพยายามที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้ได้ผลดีกว่าบุคคลอื่น สอดคล้องกับแมคเคลลแลนด์ และคณะ (McClelland et.al, 1966) ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของบุคคลที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงลงด้วยการแข่งขันกับมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) และความไม่แน่นอนบางประการ เพื่อที่จะประสบความสำเร็จ

ส่วนฮิลการ์ด (Hilgard, 1967) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงจูงใจชนิดหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลปฏิบัติงานเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายด้วยมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ

นอกจากนี้ แอลส์ชูลเลอร์ (Alschuler, 1973) กล่าวว่า ความหมายกว้าง ๆ ของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ การแข่งขันเพื่อความเป็นเลิศ เพราะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อาศัยการวางแผนและความพยายามเพื่อความเป็นเลิศเพื่อความก้าวหน้า เพื่อการทำในสิ่งที่ดีขึ้นรวดเร็วขึ้น มีประสิทธิภาพมากขึ้นและเพื่อกระทำในสิ่งที่มีเอกลักษณ์

จากคำนิยามที่ได้เสนอไว้ สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการบรรลุความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยอาศัยความบากบั่นมุ่งมั่น ความเพียรพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรคทั้งปวง โดยไม่ย่อท้อ รวมทั้งการอุทิศตนอย่างเต็มกำลังความสามารถเท่าที่จะทำได้อย่างดีที่สุด เพื่อให้ความสำเร็จนั้นบรรลุมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศที่แท้จริง

2.3.1 ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

ลินด์เกรน (Lindgren, 1967) ได้ค้นพบว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีลักษณะที่เด่นชัด 3 ประการ คือ

- (1) มีสภาพทะเยอทะยาน
  - (2) ชอบการแข่งขัน
  - (3) ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นอยู่เสมอ
- สำหรับแนคเคลแลนด์ และวินเทอร์

(McClelland and Winter, 1969) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง สรุปได้ 4 ประการที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) มีความบากบั่นและเพียรพยายามที่จะกระทำกิจกรรมให้บรรลุความสำเร็จมากกว่าที่จะกระทำกิจกรรมเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว

(2) เลือกทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถตามความเป็นจริงของตน ดังนั้น การกำหนดเป้าหมายในการทำงานจึงไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป

(3) มีความคิดว่างานจะสำเร็จลุล่วงอย่างเป็นผลดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นตั้งใจจริงและความขยันขันแข็งของตน มิใช่เพราะโอกาสอำนวยให้

(4) มุ่งหวังให้การทำงานต่าง ๆ ของตนบรรลุมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ โดยมีได้มุ่งหวังสินจ้างรางวัลหรือชื่อเสียง

นอกจากนี้ เฮิร์แมนส์ (Hermans, 1970) ได้สรุปลักษณะเด่น 10 ประการของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ดังต่อไปนี้

- (1) มีความทะเยอทะยาน
- (2) ตั้งความหวังไว้สูงต่อความสำเร็จในการทำงาน

แม้ว่าความสำเร็จของงานอาจขึ้นกับโอกาส

- (3) มีความเพียรพยายามที่จะก้าวไปสู่การมี
สถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น
- (4) มีความอดทนในช่วงเวลาอันยาวนานต่อการ
ทำงานที่ยากลำบาก
- (5) มีความมุ่งมั่นและตั้งใจทำงานที่รับผิดชอบอยู่น
กว่าจะแล้วเสร็จ โดยไม่หวั่นไหวต่อสิ่งรบกวนต่าง ๆ ที่ผ่านมาในขณะที่ทำงาน
- (6) ตระหนักถึงความสำคัญของเวลาที่ล่วงเลยไป
ทุกขณะ ดังนั้นจึงรีบทำงานให้สำเร็จอย่างรวดเร็วและทันกับเวลา
- (7) คำนึงถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต
- (8) เลือกเพื่อนร่วมงานโดยคำนึงถึงความสามารถ
ของเขาก่อนสิ่งอื่น
- (9) พยายามผลิตผลงานที่มีคุณภาพเพื่อให้เป็นที่รู้จัก
และยอมรับจากบุคคลอื่น
- (10) พยายามปฏิบัติงานให้บังเกิดผลดีอยู่เสมอ
- ส่วนแอลส์ชูเลอร์ (Alschuler, 1973) ได้สรุป
ข้อค้นพบจากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของ
บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้
- ประการที่ 1 มีความสนใจในความเป็นเลิศของ
ผลงาน โดยมิได้คำนึงถึงสินจ้างรางวัลที่จะได้รับ แม้จะมีการเสนอให้สินจ้างรางวัล
พวกเขาจะไม่ทำงานหนักขึ้นกว่าเดิม เพราะได้ทำงานอย่างเต็มขีดความสามารถ
อยู่แล้ว พวกเขาทำงานเพื่อความ เป็นเลิศของผลงานมากกว่าเพื่อชื่อเสียง พวกเขา
จะเลือกผู้เกี่ยวข้องกับงานมาเป็นเพื่อนร่วมงานมากกว่าเลือกเพื่อนที่คุ้นเคยกันแต่
ขาดความสามารถที่พึงประสงค์มาร่วมงาน
- ประการที่ 2 ชอบสภาพการณ์ซึ่งเขาสามารถ
รับผิดชอบต่อผลงานชอบที่จะควบคุมบังคับวิถีชีวิตของตนเองมากกว่าที่จะปล่อยให้
ขึ้นอยู่กับพรหมลิขิตโอกาสหรือโชค ชอบที่จะใช้ดุลยพินิจอย่างมีอิสระโดยอาศัย
การประเมินและประสพการณ์ของตนมากกว่าที่จะอาศัยความคิดเห็นจากบุคคลอื่น

ประการที่ 3 การกำหนดเป้าหมายจะกระทำ
 ภายหลังจากที่ได้พิจารณาถึงทางเลือกต่าง ๆ ที่มีความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ
 สำเร็จอย่างรอบคอบแล้ว เป้าหมายที่กำหนดไว้มักจะมีความเสี่ยงพอสมควร
 (moderate Risks) และเป็นเป้าหมายที่ท้าทาย

ประการที่ 4 คำนึงถึงขนาดในระยะยาวและ
 ระยะกลาง ๆ มากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เช่น การคาดการณ์สำหรับ
 อนาคต ชอบที่จะรอคอยรางวัลตอบแทนอันยิ่งใหญ่ที่จะได้รับในอนาคตมากกว่า
 การได้รับรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ ในขณะที่เห็นคุณค่าของเวลาที่ผ่านไปอย่าง
 ไปอย่างรวดเร็ว ชอบที่จะได้รับข้อมูลย้อนกลับในทันที เพื่อที่จะได้รับรู้ถึงผลการ
 ทำงานของตนว่าดีด้อยเพียงใด และเพื่อที่จะได้รู้ถึงความก้าวหน้าของตนซึ่งมุ่งสู่
 เป้าหมาย

แต่เคแกน และคณะ (Kagan et al., 1984)
 ระบุว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความเป็นเลิศในทุกสิ่ง ดังนั้น บางคน
 อาจมีชื่อเสียงด้านการศึกษา บางคนอาจมีทักษะทางดนตรี บางคนอาจเชี่ยวชาญใน
 งานที่ใช้สติปัญญา และบางคนมีความสามารถเป็นเยี่ยมในการแสวงหารายได้

สรุปได้ว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีลักษณะ
 ที่สำคัญ คือ แสวงหาความเป็นเลิศในสิ่งที่ทำอยู่เสมอ มีความบากบั่น มุ่งมั่นตั้งใจจริง
 ขยันขันแข็ง อุทิศตนและเพียรพยายามที่จะบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้
 กำหนดไว้ด้วยมาตรฐานแห่งความเป็นเลิศ และชอบเสี่ยงพอสมควร

เรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 มีผู้สนใจและทำการศึกษา ดังนี้

ร่ำไพทิพย์ ชีรนิติ (2514 : บทคัดย่อ) ศึกษาความ
 สัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็น
 นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2514 จำนวน 240 คน ผลการวิจัย
 พบว่า

(1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

(2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

(3) ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระหว่างนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

และประสาท ปันทวิงกูร (2516 : 53) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และการคิดแบบบอเนกนัย ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์สูง และกลุ่มที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำจะมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ต่ำ

สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศ มิงงานวิจัยของแมคสเวล (Maxwell, 1962 : 1146-1147) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จำนวน 359 คน เป็นชาย 164 คน หญิง 195 คน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทางบวกระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.4 เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

เจตคติเป็นตัวแปรเชิงสมมติ (Hypothetical Variable) เพราะเจตคติวัดไม่ได้จากการกระทำ หรือพฤติกรรมอันใดอันหนึ่งของบุคคล แต่เจตคติเป็นนามธรรมที่ใช้เรียกกลุ่มของการกระทำหรือพฤติกรรมหลายอย่าง (สวัสดี สุคนธ์รังสี, 2517 : 23) มีผู้ให้ความหมายของเจตคติไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

กู๊ด (Good, 1959 : 43) ให้ความหมายของเจตคติว่าเป็น ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธ ก็ได้ต่อสถานการณ์บางอย่าง บุคคล หรือสิ่งของ

และอนาสตาซิ (Anastasi, 1976 : 3) ให้ความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น เชื้อชาติ ชนบทธรรมเนียมประเพณี หรือสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น เจตคติไม่สามารถเห็นได้โดยตรง แต่สามารถสรุปพาดพิง (infer) จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา

ส่วนเดโช ส่วนานนท์ (2512 : 28) ให้ความหมายว่า เจตคติเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ดังนั้น เจตคติจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งจะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ในหน้าที่การงานหรืออาชีพของตน

ต่อมา เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) สรุปว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทางทิศใดทิศหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุน หรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งเจตคติจะแสดงออก หรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

ในปีเดียวกัน ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 1) กล่าวว่า เจตคติเป็นความเชื่อความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ และอื่น ๆ รวมทั้งท่าทีที่บ่งถึงสภาพจิตใจที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

สำหรับ วิชาชีพการพยาบาล มีผู้ให้ความหมายต่าง ๆ กัน
ดังนี้

ลลอ หุตางกูร (2521 : 91-92) ได้กล่าวว่า วิชาชีพ เป็นเพียงคำที่สร้างมโนทัศน์เฉพาะอย่างขึ้น เพื่อให้คนเข้าใจตรงกันได้ ตาม ความหมายสากล คำนี้ หมายถึง บริการของอาชีพหนึ่ง ๆ ในระดับสถาบันของ สังคม ซึ่งมีลักษณะต่อไปนี้

(1) มีหน้าที่ให้บริการเฉพาะด้าน ซึ่งต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญแท้จริงในการนั้น เพื่อประกันประสิทธิผลของบริการและความปลอดภัยของสังคม

(2) เป็นบริการในสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นพื้นฐานของ ชีวิตมนุษย์ ซึ่งสังคมพยายามจัดสรรขึ้นเพื่อให้บริการแก่สมาชิกตามความจำเป็น อย่างทั่วถึง เช่น บริการการแพทย์ การพยาบาล การทนายความ ตุลาการ การศึกษา ฯลฯ และจะเพิ่มพูนมากขึ้นตามความเจริญในอารยธรรม ความก้าวหน้า ทางวิทยาการและเศรษฐกิจของแต่ละสังคม

(3) เป็นบริการที่ต้องการธรรมจรรยาที่สูงพอของผู้ให้บริการ เพราะความมีสิทธิ์เฉพาะในการให้บริการนั้น ๆ ผู้ให้บริการจะต้องมีทั้งความรู้ความสามารถในบริการ มีวิจารณญาณและคุณธรรมเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ว่า จะไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ก่อความเสียหายให้แก่ผู้รับบริการ และสังคมโดยรวม

ส่วน สุจินต์ นันทวิโรจน์ (2517 : 15 อ้างอิงมาจาก Hall) ได้กล่าวว่าวิชาชีพที่แท้จริงควรประกอบด้วยลักษณะ 12 ประการ ดังนี้ คือ

- (1) ต้องสามารถให้บริการแก่สังคมด้วยความรู้ ความชำนาญ
- (2) ต้องมีความรู้และทวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้บริการนั้น ๆ ดียิ่งขึ้น
- (3) ต้องสามารถถ่ายทอดความรู้ และสอนผู้ที่อยู่ในกลุ่ม การปฏิบัติด้วยกันได้

- (4) ต้องสามารถจัดระดับมาตรฐานการศึกษาและการปฏิบัติได้
- (5) ต้องสามารถเปลี่ยนแปลงการบริการได้ตามความต้องการ
- (6) ต้องรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยในบริการที่ให้แก่ชุมชน
- (7) ต้องรู้จักประหยัดแรงงานให้น้อยลง แต่ได้ประสิทธิภาพมากขึ้น

(8) ส่งเสริมสวัสดิการ และความเป็นอยู่ที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงาน และต้องให้ความสนใจอย่างทั่วถึง

(9) ต้องคำนึงถึงความผูกพันที่ให้ต่อการบริการมากกว่าผลประโยชน์ที่จะได้รับ

(10) ต้องยึดหลักจรรยาบรรณและธรรมประจำใจ

(11) ต้องมีความสามัคคีในกลุ่มเดียวกัน

(12) ต้องเป็นกิจของตัวเอง

วิชาชีพการพยาบาล (Professional Nursing) เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ซึ่งจะต้องนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ในการให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ผู้ป่วยและประชาชน โดยทั่วไปในการดำเนินงานจะต้องได้รับความร่วมมือจากแพทย์และบุคลากรอื่นในทีมสุขภาพด้วย

และเบรเดนเบอร์ก (Bredenberg, 1951 : 7-8) กล่าวว่า วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิทยาศาสตร์และศิลป์ที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วยทั้งหมด คือ ทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ พยาบาลจะต้องส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี โดยพยาบาลต้องเป็นทั้งผู้ให้คำแนะนำ เป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพอนามัย รวมถึงการดูแลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สังคม และจิตใจของผู้ป่วยให้ดีเท่ากับทางด้านร่างกาย นอกจากนี้ พยาบาลจะต้องให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ครอบครัว ชุมชน และแต่ละบุคคลด้วย

ส่วนเลมเบอร์ตสัน (Lambertson, 1985 : 80-85) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาลว่า เป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว (Dynamic) การให้การรักษา (Therapeutic) และการศึกษา (Education)

เพื่อที่จะค้นหาความต้องการทางด้านอนามัยของสังคม ซึ่งบุคคลในทีมอนามัยจะต้องวางแผนเกี่ยวกับการรักษาทั้งหมดร่วมด้วย หน้าที่โดยตรงของพยาบาลจะเกี่ยวข้องกับร่างกาย จิตใจและสังคมซึ่งมีผลต่อสุขภาพอนามัยของผู้ป่วย พยาบาลจะต้องค้นหาสาเหตุและวิธีแก้ไข เพื่อให้สุขภาพของผู้ป่วยคืนสู่สภาวะปกติหรือสามารถใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น พอสรุปได้ว่า เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล คือ ทักษะและสภาพความพร้อมในความคิดและจิตใจต่อการปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งสามารถแสดงออกได้ในทิศทางที่เป็นบวก ลบ หรือเป็นกลาง เช่น

เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลทางบวก

- (1) พยาบาลยินดีช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ
- (2) พยาบาลให้ความเคารพต่อความเป็น "คน" ของผู้รับ

บริการ

- (3) วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่สร้างความพอใจในการปฏิบัติงานให้กับพยาบาล

เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลทางลบ

- (1) วิชาชีพการพยาบาลไร้คุณค่าต่อการดำรงชีวิต
- (2) พยาบาลมีอำนาจเหนือผู้รับบริการ
- (3) การประกอบวิชาชีพการพยาบาลสร้างความต่ำต้อย

ในสังคม

เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่เป็นกลาง

- (1) วิชาชีพการพยาบาลช่วยให้ดำรงชีวิตได้ดีตามสมควร
- (2) ให้การพยาบาลอย่างไรก็มิใช่ผลเพียงการมีชีวิตรอดเท่านั้น

2.4.1 การเกิดเจตคติ

เจตคติเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของบุคคล แอลพอร์ต (Allport) เสนอความคิดเห็นว่า เจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นตามเงื่อนไข 4 ประการ คือ

(1) กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น เจตคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ

(2) ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล ซึ่งมีประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีกระสวน (Pattern) เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้น เจตคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคลแล้วแต่พัฒนาการและความเติบโตของคนนั้น ๆ

(3) การเลียนแบบ การถ่ายทอดเจตคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบเจตคติของคนอื่นที่ตนพอใจ เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง และบุคคลอื่น ๆ

(4) อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีเจตคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น เจตคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

2.4.2 ทฤษฎีเจตคติ

ทฤษฎีเจตคติมีมากมายหลายทฤษฎี ซึ่งพอจะแบ่งออกเป็น 3 ทฤษฎีใหญ่ ๆ คือ

(1) ทฤษฎีการวางเงื่อนไข และการให้แรงเสริม (Conditioning and Reinforcement Theories)

เป็นทฤษฎีเจตคติที่ใช้หลักการเรียนรู้ที่มีเงื่อนไข และให้แรงเสริม คือ จะให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีเจตคติต่อสิ่งใดก็นำสิ่งนั้นมาเป็นเงื่อนไขหรือนำไปเกี่ยวโยง (Associate) กับอีกสิ่งหนึ่งที่ชอบหรือสิ่งที่เขามีเจตคติที่ดีอยู่ก่อนแล้ว เขาจะเชื่อมโยงของสองสิ่งดังกล่าวและจะชอบในสิ่งที่เป็นเงื่อนไขนั้นด้วย

ตัวอย่าง เวลาจะซื้อของขวัญให้คนรักของเรา เราจะเลือกในสิ่งที่เราชอบมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อที่จะนำตัวเราเข้าไปเชื่อมโยงกับของขวัญที่เธอชอบ จะทำให้เธอชอบเรามากยิ่งขึ้น

(2) ทฤษฎีเครื่องล่อใจ (Incentive Theories)

สิ่งจูงใจต่าง ๆ จะทำให้คนเรามีเจตคติต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางใดทางหนึ่ง เช่น ผืนเป็นสิ่งจูงใจ หรือเครื่องล่อใจอย่างหนึ่ง เจตคติของคนทั่ว ๆ ไป จะมีเจตคติต่างจากพวกชาวเขาที่ปลูกผืน คนเราจะมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ในทางที่ดีต่อสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือสิ่งที่ทำให้เราเกิดความพอใจ ชาวเขาที่ปลูกผืนจะมีเจตคติที่ดีต่อผืน เพราะว่าผืนทำให้พวกชาวเขาได้รับประโยชน์มากมายจากการปลูกผืน คนเราจะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งใดเราต้องเชื่อแล้วว่าสิ่งนั้นจะมีประโยชน์หรือสร้างความพอใจแก่เรา

(3) ทฤษฎีการสอดคล้องของการรู้ (Cognitive Consistency Approach)

เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคิดหรือการรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งทำให้เกิดความรู้หลาย ๆ ด้านหรือมีส่วนประกอบของการรู้ (Cognitive Element) หลายอย่าง รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดีมากกว่าในทางที่ไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความสอดคล้องของการรู้ขึ้น (Cognitive Dissonance) ดังนั้นเราจะต้องรู้ในทางที่ดีให้มากกว่าในทางที่ไม่ดี เราจึงจะมีเจตคติในทางที่ดีมากกว่า

2.4.2 การวัดเจตคติ

เจตคติเป็นพฤติกรรมภายในที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งตนเองเท่านั้นที่ทราบ วิธีการวัดเจตคติโดยตรงจึงทำไม่ได้ การศึกษาเจตคติทำได้ 3 วิธี คือ

(1) การสังเกต (Observation) เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ศึกษาเจตคติโดยใช้ประสาทหูและตา เป็นสำคัญ การสังเกตเป็นวิธีการศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วนำข้อมูลที่สังเกตนั้นไปอนุมานว่าบุคคลนั้นมีเจตคติต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างไร

(2) การให้รายงานตัวเอง (Self-report) เป็นวิธีการศึกษาเจตคติของบุคคลโดยให้บุคคลนั้นเล่าความรู้สึกที่มีต่อสิ่งนั้นออกมา เช่น อาจรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เห็นว่าดีหรือไม่ดี ซึ่งผู้รายงานตนเองจะเล่าหรือบรรยายความรู้สึกนึกคิดของเขาออกมาตามประสบการณ์และความสามารถที่เขา มีอยู่ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล จากการฟังสิ่งที่เขาบอกเล่าเหล่านี้ก็จะสามารถที่จะกำหนดค่าคะแนนของเจตคติได้ วิธีการศึกษาเจตคติแบบนี้เป็นวิธีการของเทอสโตน (Thurstone) ลิเคอท์ (Likert) กัทท์แมน (Guttman) และออสกู๊ด (Osgood) ที่ได้พยายามสร้างสเกลการวัดเจตคติขึ้น คะแนนที่ได้จากการวัดเจตคติแบบสเกลนี้จัดแบ่งออกเป็นช่วง ๆ โดยแต่ละช่วงจะมีขนาดเท่ากัน สามารถที่จะนำมาเปรียบเทียบความมากน้อยของเจตคติได้

(3) เทคนิคการฉายออก (Projective Techniques) เป็นวิธีวัดเจตคติ โดยการให้สร้างจินตนาการจากภาพ โดยใช้ภาพเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลนั้นแสดงความคิดเห็นออกมา จะได้สังเกตและวัดได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งบุคคลย่อมแสดงออกตามประสบการณ์ที่เขาเคยได้รับมา แต่ละคนจะมีการแสดงออกที่ไม่เหมือนกัน

วิธีสร้างจินตนาการจากภาพเพื่อใช้วัดเจตคติ

เช่น

3.1 วิธีหยดหมึก (Ink Blot) คือให้บุคคลนั้นดูภาพหยดหมึกและให้อธิบายว่าภาพนั้นเป็นอย่างไร เป็นการกระตุ้นให้บุคคลนั้นตอบสนองออกมาให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อที่จะใช้เป็นตัวชี้วัดเจตคติของบุคคลนั้น

3.2. การเล่าเรื่อง (Story Telling)

คือ การเล่าเรื่องราวบางอย่างให้บุคคลที่ต้องการจะวัดเจตคติฟัง แต่เล่าไม่จบแล้วให้เขาเล่าต่อตามความคิดเห็นและความรู้สึกของเขา

สำหรับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้สนใจและทำการศึกษาไว้ดังนี้

วิรัตน์ ตั้งใจรบ (2518 : 33-37) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียน เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาอนุปริญญาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 250 คน ผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพยาบาล

และกองงานวิทยาลัยพยาบาล (2527 : 111-124) ได้ศึกษาระยะยาว เพื่อประเมินผลหลักสูตรพยาบาล 4 ปี จากนักศึกษารุ่นปีการศึกษา 2524 ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาล ประกอบด้วยความคิดเห็น 5 ด้าน คือ การเรียนในวิชาชีพการพยาบาล ลักษณะงานในวิชาชีพการพยาบาล ลักษณะบุคลิกของพยาบาล สถานภาพในสังคมและความมั่นคงในวิชาชีพและแนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักศึกษาเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 ความคิดเห็นต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยส่วนรวมทุกด้านและรายด้านไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยกเว้น ด้านลักษณะงานในวิชาชีพการพยาบาลที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อนักศึกษาเรียนใน
ชั้นปีที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาชีพการพยาบาลด้านลักษณะบุคลิกภาพของ
พยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นรายด้านอื่น ๆ และโดยส่วนรวมทุกด้านมีความสัมพันธ์
ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ ทศนีย์ ตวีวรรณไชย (2529 : 85-87) ศึกษา
ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ ใต้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
ประกอบด้วยความคิดเห็น 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล ด้านลักษณะ
ของการปฏิบัติการพยาบาล ด้านลักษณะของผู้ที่เป็นพยาบาลในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2528 ผลการวิจัยพบว่า

(1) เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านลักษณะของการปฏิบัติ
การพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(2) เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านลักษณะของการปฏิบัติ
การพยาบาล ด้านลักษณะของผู้ที่เป็นพยาบาลในปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

จะเห็นได้ว่า ผลการศึกษาเรื่องเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล
กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีทั้งที่สอดคล้องและขัดแย้งกัน แต่พอจะสรุปได้ว่าเจตคติต่อ
วิชาชีพการพยาบาลในบางด้าน เช่น ด้านลักษณะของการปฏิบัติการพยาบาล ด้าน
ลักษณะของผู้ที่เป็นพยาบาลในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของผู้เรียน

2.5 คะแนนสอบคัดเลือก

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะเสริมสร้าง และผลิตบุคคลขึ้นสมองของชาติในอนาคต ฉะนั้น บุคคลเหล่านี้ จึงน่าจะเป็นบุคคล ที่คัดเลือกแล้วว่าสมควรที่จะเป็นผู้นำได้ (ชวาล แพร์ตกุล, 2526 : 137)

วิทยาลัยพยาบาลราชิวาส เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาหนึ่งของกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่ผลิตนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ เพื่อสนองนโยบาย ตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข ดังนั้น นักศึกษาเหล่านี้จึงต้องผ่านกระบวนการคัดเลือก เช่นเดียวกัน วิธีการคัดเลือกกระทำโดยการสอบข้อเขียน และสัมภาษณ์ วิชาที่สอบ ประกอบด้วยวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทยและสังคมศาสตร์ ซึ่งแต่ละวิชาจะมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน รวมคะแนนข้อเขียน 400 คะแนนและ คะแนนสัมภาษณ์ 100 คะแนน รวมคะแนนข้อเขียนและสัมภาษณ์ 500 คะแนน ซึ่ง บุคคลที่จะมีสิทธิได้รับทุนการศึกษาจะต้องมีคะแนนข้อเขียนและสัมภาษณ์รวมกันแล้ว ไม่น้อยกว่า 50%

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้สนใจและทำการศึกษาไว้ดังนี้

สงบ ลักษณะ (2509 : 109) ทำการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียน ฝึกหัดครูชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยใช้คะแนนเฉลี่ยสะสม 5 ภาคเรียนแรก เป็นเกณฑ์ พบว่าแบบสอบคัดเลือกประเภทวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ มีความสัมพันธ์ กับคะแนนเฉลี่ยสะสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ สมสมัย พิทักษ์ (2512 : 75-76) ทำการวิจัยเพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกและคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการใช้คะแนนเฉลี่ยสะสมของภาคเรียนที่ 1 และ 2 ในปีการศึกษา 2512 ของนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาในสถาบันฝึกหัดครูส่วนกลางเป็นเกณฑ์ คะแนนแบบสอบถามวัดความถนัดทางการเรียน และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ เป็นตัวพยากรณ์ พบว่า นักเรียนในสถาบันการศึกษาทุกแห่งมีความถนัดทางการเรียน ใกล้เคียงกันมาก และค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับตัว เกณฑ์ เท่ากับ .3708 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สำหรับภักดิ์ จินตณสนธิ (2515 : 32) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกและคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีรุ่นที่ 2 ในวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.) และคะแนนแบบทดสอบคัดเลือกวัดผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักศึกษาทุกวิชา มีความสัมพันธ์กันอยู่ในช่วง .0954 ถึง .5398 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนกองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย (2527 : 39) ได้วิเคราะห์แบบทดสอบคัดเลือกวิชาความถนัดทางวิศวกรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2525 และวิเคราะห์ตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิศวกรรมศาสตร์ ปรากฏว่าคะแนนสอบคัดเลือกวิชาต่าง ๆ เป็นตัวทำนาย 9 ตัว สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิศวกรรมศาสตร์ของนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวทำนายกับตัวเกณฑ์มีค่าเป็น .3714 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีดังนี้

วอลเลซ (Wallace 1951 : 587-597) ศึกษาประสิทธิภาพของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบความถนัดรวม 8 ฉบับ ที่ใช้สอบคัดเลือกนิสิตเข้ามหาวิทยาลัยมิชิแกน ปี ค.ศ. 1947 โดยหาค่าสหสัมพันธ์ด้วยวิธี Doolittle จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 คน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างเกรดเฉลี่ยในภาคเรียนแรกกับคะแนนจากแบบทดสอบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .554

ส่วนแชพเพิลและคณะ (Chappell, et al., 1954 : 724-725) ศึกษาการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตชายชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมิสซูรี ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มด้วยแบบทดสอบคัดเลือก 4 ฉบับ ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างแบบทดสอบคัดเลือกแต่ละฉบับกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 4 กลุ่ม มีค่าต่ำสุดเท่ากับ .441 และค่าสูงสุดเท่ากับ .557

นอกจากนี้ คิง นอร์แรล และ เออร์แลนด์สัน (King, Norrell and Erlandson 1959 : 349-650) ได้ศึกษาการทำนายเกรดเฉลี่ยภาคเรียนแรกของนักศึกษาวิชาเอกการจัดการปกครองสันติบาลของมหาวิทยาลัยแห่งรัฐ มิชิแกน โดยใช้แบบทดสอบคัดเลือกเป็นตัวทำนาย แบบทดสอบมี 5 อันดับ แบ่งออกเป็น 37 แบบสอบย่อย โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบคัดเลือกกับเกรดเฉลี่ยภาคเรียนแรกมีค่าเท่ากับ .56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า คะแนนสอบคัดเลือกมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่น่าเสนอมาจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านผู้สอนและองค์ประกอบด้านนักศึกษาล้วนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในระดับหรือด้านต่าง ๆ กันของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นหาว่า องค์ประกอบเหล่านี้ สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมาอย่างไร และสร้างรูปแบบการถดถอยที่ทำนายผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลรวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านนักศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ในลักษณะใด โดยตั้งเป็นปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ว่า องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ต่อบริการองค์ประกอบด้านผู้สอน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบด้านผู้สอน องค์ประกอบด้านนักศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบด้านนักศึกษาระหว่างด้าน
อึดมโนภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

4. เพื่อสร้างรูปแบบการถดถอยที่ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ต่อ
องค์ประกอบด้านผู้สอนอยู่ในระดับดี

2. องค์ประกอบด้านผู้สอนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

3. องค์ประกอบด้านนักศึกษาสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

4. องค์ประกอบด้านนักศึกษา ระหว่างด้านอึดมโนภาพ แรงจูงใจ
ใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. เป็นแนวทางปฏิบัติแก่ครูผู้สอน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลโดยตรง ในการที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง
เพื่อคุณภาพของการศึกษาต่อไป

2. เป็นแนวทางปฏิบัติแก่นักศึกษาพยาบาล ในการเพิ่มสมรรถภาพใน
การเรียนของตนเอง ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ได้ทราบว่าองค์ประกอบใดบ้างที่มีความสำคัญ ในการทำนายผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส เพื่อเป็น
แนวทางปฏิบัติแก่ครูผู้สอน ในการช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาล มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงขึ้น

4. นำผลการวิจัยเสนอต่อวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าจะนำไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการบริหารงาน และการจัดการเรียนการสอน ของวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส

5. เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรการพยาบาล และผดุงครรภ์ทุกคนของวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2533 จำนวนทั้งหมด 240 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น หรือตัวทำนายมีดังนี้

2.1 ตัวแปรด้านผู้สอน แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

2.1.1 ลักษณะผู้สอน

2.1.2 วิธีสอน

2.1.3 สัมพันธภาพระหว่างผู้สอนกับนักศึกษา

2.1.4 อุปกรณ์การเรียนการสอน

2.1.5 การประเมินผลการเรียนการสอน

2.2 ตัวแปรด้านนักศึกษา มี 4 ด้าน คือ

2.2.1 อัจฉริยะภาพ

2.2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.2.3 เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

2.2.3.1 ลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล

2.2.3.2 ลักษณะของการปฏิบัติการพยาบาล

2.2.3.3 ลักษณะโดยทั่วไปของผู้ที่เป็นพยาบาล

ในปัจจุบัน

2.2.4 คะแนนสอบคัดเลือก แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.2.4.1 คะแนนข้อเขียน

2.2.4.2 คะแนนสัมภาษณ์

ตัวแปรตามหรือตัวเกณฑ์ คือ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หรือคะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนตลอดปีของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาพยาบาลอิสระจากเพศของนักศึกษา
2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาพยาบาลเป็นความรู้สึกที่แท้จริง
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เป็นตัวแทนที่ดี และเชื่อถือได้สำหรับชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของผลการเรียนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติตลอดปีของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2533
2. ผู้สอน หมายถึง อาจารย์พยาบาลและอาจารย์การศึกษากว้ไป ที่เป็นอาจารย์ประจำอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส
3. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ทุกคนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2533 ของวิทยาลัยพยาบาลนราธิวาส

4. อึดมโนภาพ หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึก หรือเจตคติต่อตนเองว่าเป็นคนอย่างไร มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นอย่างไร วัดเป็นคะแนนจากการใช้แบบสอบถามวัดอึดมโนภาพ

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความปรารถนาความตั้งใจในการทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง มีความมุ่งมั่นพยายาม วัดเป็นคะแนนจากการใช้แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

6. เจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกที่มีต่อวิชาชีพการพยาบาล วัดเป็นคะแนนจากการใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล

7. คะแนนสอบคัดเลือก หมายถึง คะแนนข้อเขียน และคะแนนสัมภาษณ์จากการทดสอบของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 รับทุนการศึกษา